

Tarihte çok Atatürk var!

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Perşembe, 10 Kasım 2022 21:12 -

Bir Çin sözü şöyledir: kurbağa gökyüzünü kuyunun ağzı kadar sanır.

Şu veya bu konuya sadece içinde bulunduğunuz durumdan bakarsanız dünyayı çok sınırlı anlarsınız.

Bu yılki 10 Kasım'da Atatürk hakkında lehte ve aleyhte yine çok şey yazıldı.

Yeni bir şey bulunmuyor. Yıllardan beri lehte ve aleyhte aynı şeyler...

Konuya daha geniş, başka ülkelerin tarihlerini de biraz olsun inceleyerek bakarsanız, Atatürk'ün yaptıklarının bunlarla benzeştiğini görürsünüz.

İmparatorluklar karma yapılara sahiptirler. Bunlardan ikisi, Osmanlı ve Avusturya Macaristan imparatorlukları Birinci Dünya Savaşı sonrasında dağılınca, eski imparatorluk alanında değişik ulusal devletler oluştu ve bunların yaptıkları ilk iş aynıydı: nüfusu aynılaştırmak. Bu aynılaştırma iki temelde yürür: dinsel ve etnik temel.

Bu konuda Avusturya Macaristan'ın dağılmasının ardından oluşan Yugoslavya'nın tarihini incelemenizi isterim. Halklar arasında bitmez tükenmez sorunlar ve çatışmalar... Ve bunların bir bölümü halen sürmektedir.

Mesela Sırbistan iddia etmektedir ki, Kosova ayrı bir devlet olamaz, bu alan onlara aittir.

Kosova'nın Sırp tarihinde özel yeri vardır. Osmanlı'nın Avrupa içlerine açılması 1. Kosova

Tarihte çok Atatürk var!

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Perşembe, 10 Kasım 2022 21:12 -

savaşında Sırp ve müttefiklerini yenmesiyle mümkün olmuştu.

Sanıyor musunuz ki Malazgirt gibi savaşlar aradan bilmem kaç yıl geçtikten sonra bile sadece bizde anılır. Sırbistan da, Miloseviç döneminde, Kosova'nın 600. yılını anmış ve orada yapılan konuşmalarda "büyük Sırbistan er geç kurulacaktır" denilmişti.

19. yüzyılın ikinci yarısında Balkan ülkeleri Osmanlı egemenliğinden kurtulup bağımsızlıklarını kazandıklarında çok sayıda Müslüman zorla zamanın Osmanlı topraklarına göç ettirildi. Bu insanlar yaklaşık 400 yıldır burada yaşıyorlardı ama Müslümandılar ve gitmeleri gerekiyordu.

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında nüfusun yaklaşık yüzde 40'ı Balkan ve Kafkasya göçmenlerinden oluşuyordu.

Anadolu'dan göç ettirilen Rumlarda da esas olan dini farklılıktı ve bu nedenle az sayıda Hristiyan Türk de Türk sayılmayarak zorla gönderilenler arasına katılmıştır.

Kemalizm nüfusu saflaştırmaya çalışmış ve bunun için her yöntemi kullanmıştır.

Farklı halkların barış içinde bir arada yaşaması, hele de o yıllarda saf bir temenniden ibarettir.

1990'lı yıllarda parçalanan Yugoslavya'dan oluşan ülkeler arasındaki savaşları inceleyin derim. Hepsinin en az yüz yıllık geçmişi vardır. Üstelik bu halklar, Tito döneminde, 40 yıl kadar birlikte yaşamışlardır.

Bugün Le Monde Diplomatique'in Almanca Kasım sayısı geldi. Latin Amerika ülkeleri arasındaki savaşlar konusunda uzun bir yazı vardı.

Bu alan, Portekiz'e ait Brezilya dışında İspanyol sömürge imparatorluğuna dahildi ve bu

Tarihte çok Atatürk var!

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Perşembe, 10 Kasım 2022 21:12 -

imparatorluğun dağılmasının, ülkelerin bağımsızlıklarını kazanmalarının ardından “hangi alan kime aittir?” sorunu bugün bile sürmektedir.

Orası çok uzak ve bu savaşları genellikle duymadık.

Bolivya ile Şili arasındaki savaşı Bolivya kaybediyor ve denize çıkış koridoru kapanıyor. Bu alanın geri alınacağı Bolivya anayasasına yazılıyor; düşünebiliyor musunuz?

Kıtanın eski halklarından birisi Mapucheler Şili’den Arjantin’e sürülürler, bir bölümü geri döner ve mücadeleleri sürmektedir.

Yeni kurulan devletlerin ilk işi kendilerine özgün bir tarih uydurmaktır. Bunun için söylencelerden yararlanılır. Bu bölge halklarının tarihleri çok da farklı değildir ama ayrılıklarla özellikle uğraşılır.

Bunu ilk kez Che’nin gerillası hakkında Bolivya hükümetinin yaptığı yorumdan öğrenmiş ve konunun temelini bilmediğim için hayret etmiştim: Bu yabancı burada ne arıyor?

Che Arjantinli, burası da Bolivya’nın güneyindeki bir ülkedir.

Kıtanın en büyük ülkesi Brezilya komşu ülkeleri işgal ederek bu büyüklüğe ulaşmıştır.

Brezilya’da Portekizce diğerlerinde İspanyolca konuşulur ama her ülke kendisi için özgün bir tarih, folklor ve edebiyat geliştirmiştir.

Yeni kurulan ulusal devletlerde uygun bir tarih üretmek, başkalarını topraklarından sürmek, direnenleri şiddetle bastırmak olağan olaylardır.

Tarihte çok Atatürk var!

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Perşembe, 10 Kasım 2022 21:12 -

Sınır sorunları ve bunların yol açtığı savaşlar da yıllardır bitmez.

Ortadoğu ve Afrika'da da böyledir ama benzer durum daha önce Balkanlar ve Güney Amerika'da da yaşanmıştır.

Ülkelerin bağımsızlık savaşlarının önderlerinin özellikleri yeni kurulan devlete yansıyacaktır.

Mesela Küba bağımsızlık savaşının önderi Jose Marti –bu savaşta hayatını kaybedecektir- sosyalist değildir ama sola açıktır. Asker değil şair ve gazetecidir.

Yüz yıldan fazla zaman önce yaptığı bir saptama vardır: “Bir gün bütün dünya bu ülkeyi tanıyacaktır.”

Tarihte sömürgeciliğe karşı ilk başarılı savaşı veren Simon Bolivar'dır. Venezüella'yı geniş bir alanda kurmak istemiş, yapamamıştır.

Ülkenin para birimi Bolivar'dır ve paralarda onun resmi basılıdır.

Kıta çapında tanınır ama ülkesine özgü bir tarihsel kişiliktir.

Nikaragualı General Sandino da benzer bağlamda anılır. Sandinistler adlarını buradan alır.

Uruguay'ın eski direnişçi örgütü Tupac Amaru'dur, Tupamaros adı buradan gelir.

Che dışında kıta genelinde herkesin kabul ettiği bir önder yoktur. O da ölümünden sonra gerçekleşmiştir.

Tarihte çok Atatürk var!

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Perşembe, 10 Kasım 2022 21:12 -

Cumhuriyetin Atatürklü yıllarında yapılanlar başka yeni ulusal devletlerde yapılanlardan çok da farklı değildir.

Atatürk sola kapalı, anti komünist bir kafa yapısına sahipti. Bu da yoğun komünist takibatlarında yansımaları bulacaktır.

“Yapılan baskıları, katliamları unutam mı? türünden bir soru yerinde değildir.

Bunları unutmayalım ama sanmayalım ki bizimkine benzeyen çok sayıda örnek bulunmamaktadır.

Her ülkenin özgünlükleri bulunuyor, buradaki saptamalar genelleme düzeyindedir.

Bitirirken bir örnek daha vereyim:

Kadınlara eşit haklar tanınması ve dilin sadeleştirilerek halkın daha kolay anlayabileceği duruma getirilmesi: Çin’de Sun Yat Sen ve 1919 devrimi sonrası...

Kurduğu örgüt Kuomintang kısa sürede Çan Kay Şek önderliğinde anti komünist bir yapıya bürünür ve komünistlerle çatışmalarında milyonlarca insan ölür. Çatışma 1925’te Şanghay katliamıyla başlar.

Tarihte çok Atatürk var!

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Perşembe, 10 Kasım 2022 21:12 -
